

Nr 30**Jordbruksutskottets betänkande i anledning av motioner angående sockerbetsodling.****Motionerna**

I motionen 1974:321 av herr Henmark m. fl. (fp) hemställs att riksdagen beslutar 1. att i samband med nytt avtal sockerbetsarealen fastställs till ca 48 000 ha, 2. att den medgivna sockerbetsarealen på Gotland ökas med 200 ha, eller till 4 300 ha.

I motionen 1974:507 av herr Fälldin m. fl. (c) hemställs, såvitt nu är i fråga (punkten 1 f), att riksdagen uttalar att odlingsarealen för sockerbetor snarast bör utökas så att den motsvarar kapaciteten vid sockerbruken och på längre sikt så att odlingen täcker hela det svenska avsättningsutrymmet.

I motionen 1974:534 av herr Wachtmeister i Staffanstorp m. fl. (m) hemställs 1. att riksdagen uppdrar åt Kungl. Maj:t att överlägga med berörda parter om en utökning av sockerbetsarealen med ca 7 000 ha, motsvarande den svenska sockerbrukskapaciteten för produktionsåret 1974, 2. att riksdagen uppdrar åt Kungl. Maj:t att undersöka förutsättningarna för en utökning av den svenska sockerbetsarealen till 60 000 ha.

I motionen 1974:814 av herr Josefson m. fl. (c) hemställs att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t uttalar sig för en utökning av den svenska sockerbetsarealen i enlighet med vad som har anförts i motionen.

Utskottet

1968 års internationella sockeravtal, till vilket Sverige var anslutet och som avsåg tiden den 1 januari 1969—den 31 december 1973, innebar för svensk del bl. a. ett åtagande att begränsa sockerarealen till i runt tal 40 000 ha. Åtagandet låg i linje med nu gällande sockerreglering. Riksdagen godkände år 1969 grunderna för regleringen av sockernäringen för femårsperioden den 1 juli 1969—den 30 juni 1974. Enligt 1969 års riksdagsbeslut förutsattes i enlighet med av riksdagen år 1967 fastställda riktlinjer en begränsning av den inhemska sockerbetsodlingen till 40 000 ha. Riksdagen godkände därefter år 1972 ett i propositionen 1972:79 framlagt förslag om

täckande av vissa kostnader för en ökning av sockerbetsarealen med 1 200 ha fr. o. m. år 1972.

Liksom under de senaste åren har vid årets riksdag väckts ett antal motioner med förslag att riksdagen uttalar sig för en ökning av den för sockerbetsodling avsedda arealen inom landet. Motionerna innefattar dels yrkanden om att sockerbetsarealen på kort sikt utökas med ca 7 000–8 000 ha så att den motsvarar kapaciteten vid de svenska sockerbruken, dels förslag om att arealen på längre sikt utvidgas så att odlingen kan täcka hela det svenska avsättningsutrymmet. En av motionerna innehåller också ett yrkande om ökning av sockerbetsarealen på Gotland med 200 ha till 4 300 ha. I motiveringarna till förslagen hänvisas bl. a. till behovet att undandra åkerareal från spannmålsodling och till sockerprisutvecklingen på världsmarknaden.

Utskottet vill erinra om att utskottet tidigare, senast föregående år, i anledning av motionsyrkanden i ämnet uttalat sig för en utvidgning av den areal som används för sockerbetsodling (JoU 1973:25). Med hänsyn till vissa gjorda förberedelser för ett nytt sockeravtal fann utskottet emellertid inte anledning föreslå någon särskild åtgärd till följd av de förra året väckta motionerna.

I anledning av de ånyo väckta motionerna i frågan vill utskottet framhålla att 1968 års sockeravtal numera ersatts med ett provisoriskt avtal, som ej innehåller några arealmässiga bindningar och således bl. a. ej utgör hinder för en utökad svensk sockerbetsodling. Som redovisas i propositionen 1974:122 har statens jordbruksnämnd mot bakgrund av bl. a. jordbruksutskottets uttalanden i betänkandena JoU 1972:34 och 1973:25 efter överläggningar och i samförstånd med Sveriges betodlares centralförening och Svenska sockerfabriks AB samt konsumentdelegationen lagt fram förslag till sockerreglering för perioden den 1 juli 1974–den 30 juni 1976, enligt vilket sockerbetsarealen bör fastställas med sikte på att sockerbolagets nuvarande brukskapacitet skall utnyttjas fullt på ett rationellt sätt under den närmaste femårsperioden. Departementschefen har biträtt föreliggande förslag, vilket även tillstyrkts av utskottet i dess betänkande JoU 1974:29. Riksdagens bifall till vad utskottet sålunda förordat skulle bl. a. innebära att de i förevarande motioner framförda önskemålen i allt väsentligt kommer att tillgodoses, såvitt desamma avser en utökning av sockerbetsodlingen på kort sikt.

I fråga om den långsiktiga målsättningen för den svenska sockerbetsodlingen vill utskottet erinra om att 1972 års jordbruksutredning bl. a. skall undersöka vilka metoder som kan användas för att undvika permanent överskottsproduktion. Utredningen skall därvid utnyttja visst utredningsmaterial från lantbruksekonomiska samarbetsnämnden med förslag till olika åtgärder med anledning av utvecklingen av spannmålsproduktionen. Utskottet förutsätter att frågan om sockerbetsodlingens omfattning på längre sikt härvidlag måste bli föremål för jordbruksutredningens prövning. Mot

bakgrund härav finner sig utskottet inte nu böra föreslå någon åtgärd i anledning av ifrågavarande motionsyrkanden.

Utskottet hemställer därför

att riksdagen lämnar motionerna 1974:321, 1974:507, yrkande 1 f, 1974:534 och 1974:814 utan åtgärd, såvitt de ej kan anses besvarade med vad utskottet anfört i det föregående.

Stockholm den 21 maj 1974

På jordbruksutskottets vägnar

EINAR LARSSON

Närvarande: herrar Larsson i Borrby (c), Magnusson i Tanum (s), Lindberg (s), fru Olsson i Helsingborg (c)*, herrar Wachtmeister i Johannishus (m)*, Wictorsson (s), Takman (vpk), Strömberg i Vretstorp (s), fru Fredrikson (c), fru Ohlin (s) herrar Stadling (s)*, Andersson i Ljung (m), fru Andersson i Trollhättan (c) och herr Enlund (fp).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Inledning
 1. Syftet med denna rapport är att beskriva och analysera de förändringar som har skett i den svenska arbetsmarknaden under de senaste åren. Detta görs genom att jämföra de olika yrkeskategorier och utbildningsnivåerna. Rapporten baseras på data från den svenska arbetsmarknadsundersökningen (SAM) för åren 1970-1973.

Stockholm, 23 maj 1974
 Leif Johansson
 LUNAR LARX-OR